

راہبہ سبیلی

ایکچی قسم

صنف ابتدائی شاکردلری ایچون قرائت کتابی

دورتچی مرتبه باصلدی.



ناشری:

صبح کتب خانہ سی



КАЗАНЬ.

Типо-литографія Императорскаго Университета.

1911.



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

§ ۱ — الله تعالى

بزلرنی یوقدن بار ایتوچی هم کوردکبز دنیانی، آی،
قویاش، یولدزلرنی، بو دنیا ده بولغان بتون نرسه لرنی
یوقدن بار ایتوچی وهر قایوسینک خواهسی الله تعالی در.
بزلرنی تربیه ایتوچی، آشار غدرزق، کیدیار گه کیوم، بلور گه
اوی هم فکر بیروچی ده الله تعالی در.

اول الله تعالی باردر هم بردر، ایبداشی، تیگداشی
یوقدر، بارلقینک اولی هم آخری یوقدر، بو دنیا بتونلای
بتکاندن سوئده الله تعالی قالاچقدر. الله تعالی بله در،
کوره در، ایشته در، لکن بونلرنک هیچ برسی بزنگ کبک
اوقوب بلو، کوز برله کورو، قولاق برله ایشته کبک
ئوگلدن، بز بلماگان روشچه در.

بېرېځونکې پېښې

بونلرنی طاقتاغه کوچروب آستلرینه حرف برله نیچه لی ایبو کینی یازوب قویگز!

۱ - ۲ - ۳ - ۴ - ۵ - ۶ - ۷ - ۸ -
بر - ایکی - اوچ - دورت - بیش - آلتی - یدی - سیگز -

۹ - ۱۰

طوقز - نول

۴ - ۶ - ۷ - ۹ - ۳ - ۵ - ۸ - ۱ - ۹ - ۲ -

۵ - ۷ - ۸ - ۳ - ۱

بونلرنی کوچروب نیچه نقطه بولک قینی نومبر برله آستینه یازوب قویگز!

(۰۰۰۰۰۰۰۰) - (۰۰۰۰۰۰) - (۰۰۰۰) - (۰۰۰۰۰۰۰۰)

(۰۰) - (۰۰۰۰۰۰۰۰) - (۰۰۰۰۰) - (۰۰۰۰۰۰۰۰) - (۰)

§ - ۲

الله تعالی یاخشی کشیلرنی سوهر، یمان کشیلرنی سومز،

یاخشی کشیلر گه ایزگی کون، طنچلق، راحتلك هم مال

بیروور. یاخشی بولغان کشینی هر کم سوهر، هر کم آنی

دوست کورور. یمان کشینی هر کم دشمن کورور، آنك

طورمشی راحتسز بولور، اوزی بختسز بولور، اوزینی

الله تعالی نك یاراتوون تلاگان کشی الله تعالی نك طیغان

اشلرندن صاقلانور، قوشقان اشلرین قیلور. خدای تعالی:

نی برلہ قوشقان ہم نیندای اشلردن طیفغان اید و کینی بلور
ایچون مکتبکە یورو تیوش بولادر.

مکتب: یاش شاگردلر نڭ جیولوب سبق اوقی طورغان
هم یازارغە اوگرانہ طورغان یرلر یدر. آندە خلفە بولادر،
اول بالارغە یاخشی اشلرنی اوگرانہ یمان اشلردن
صاقلانورغە قوشادر، یاخشی بالالر آنڭ سوزین طڭکلیلر،
یمان بالارغە آنڭ سوزین طڭکلامیلر.

سواللار: الله تعالی کملرنی یاراتور؟ یاخشی کشیلرگە نرسە بیروور؟
الله تعالی نیندای کشینی یاراتماز؟ یمان کشینڭ طورمشی نیچک بولور؟ الله
تعالی نڭ یاراتونون تلاگان کشی نیشلر؟ آنلرنی قایدە اوگرانلر؟ مکتب
نرسە اول؟ آندە کم بولادر؟ خلفە نیشلی اول؟ آنڭ سوزین کملر طڭکلامیلر؟

§ ۳ - بزنگ مکتب

بزلر مسلمان بالالریبز، بزنگ دینبز اسلام در، اسلام
دینندە بولغان کشیلرنی مسلمان دیوب ایتلر.
بزلر ایندی مکتبکە یوری باشلادق، مکتبەدە بزگە خلفە
اوقو هم یازو اوگرانہ در؛ ادبلی هم کورکام خلقلی بولورغە
قوشادر - بزلر آنی بیگ یاراتابز، اول فی ایتسە شونی
قولاغبزغە آلابز. اول خلفە افندی هیچ بر وقتدە بزگە
یمان اشلرنی قوشمیدر. هم بزنی بیگ یاراتادر.

بز ایندی اللهغه شکر ترکیچه یازو هم اوقوننی بله
باشلادق. ئلی بیت بز بو یلغنه سبق باشلادق، مکتبکه
کرگانچه بز بر نرسه ده بلمیدر ایدک، بزناڭ اتکایلرگه الله
تعالی رحمت قیلسه ایدی، بزناڭ یاخششی کشی بولوو بز
ایچون جانلری هم ماللری برله طرشالر. آنلر
بزنی قوشماسلر قولبزغه کتاب، قلم، کاغذ، آلوب
پیرماسلر بز اوزلکبزدن بلوب مکتبکه کیلور ایدکمی؟

هۆیقمه یازما

کوچروب یازگز!

مین - بز - سین - سز - اول - آنلر.
مین اوقودم، بز اوقودق - مین سویلادم، بز سویلادک -
مین آلدیم، سز سویلادگز - سین آلدک، سز آلدگز - اول
اوقودی، آنلر اوقودیلر - اول سویلادی، آنلر سویلادیلر -
اول آلدی، آنلر آلدیلر - بز بلدک، اول قارادی، سز
آشادگز، مین کوردم، آنلر کورشیدیلر، سز کیتوردگز،
اول سیکردی، بز اوینامادق، آنلر کیلیدیلر، مین طاشلادم،
سز قارادگز، سین کردک - اول قایتاردی - بز صائادق -
آنلر کولشدیلر - سز اوینادگز - مین صالحدم.

§ ٤ - ادب

ای طرشوب سبق او قوچی شاکردلر! سز بیک ادبلی هم کورکام خلقلی بولورغه طرشکز! ادبلی بولسه گز سزنی هر کم سوهر، آتا آنالر گزده سزنی بیک یاقین کورورلر، خلفه گزده بیک یاراتور؛ اوز یگزده بختلی بولورسز!

ادبلی بالالر مونه شولای بولورلر: آنلر آتا آنالرینی هم خلفه لرینی بیک الوغ کشی دیوب بلوب هر وقت آنلر قوشقانه غنه یورورلر، اوزلرندن الوغ آدملرینی دخی الوغ کورورلر، کچکنه لرینی خورلاماسلر، یاخشی بالالر برله دوست بولورلر، آنلر برله هیچ بر وقتده قچقر شماسلر، یمان بالالرغه هیچ بر وقتده قاتنا شماسلر، مکتبکه سبق وقتندن الک باروب یتارلر، مکتبده وقتده ده اوینا ماینچه هر وقت او قوب و یاز و بقنه او طورورلر، اییداشلر برله سویلاشوب، یا ایسه صوغشوب هم تور توشوب او طورو ناچار اش اییدو کین بیک یاخشی بلورلر، مکتبکه بارغانده قایتقانده ادب برله گنه یورورلر، یولده او چراغان کشیلر که سلام بیرورلر، شولای ادب برله گنه قایتوب کرگاچینه سلام بیرورلر، او قوب قایتقان سبقلرینی آتالرینه طکلاتورلر، خلفه لرینی بیروب یبارگان سبقنی بلوب قویارلر.

§ ۵ - ینه ادب

ادبلی بالالر آتا آنالری آچولانغان وقتده قزاروب هم اویالوب طورودن بلشقه بر اش قیلماسلر، آنلر برله جوابلاشوب تورلی، تورلی یالغانلر قاتشدروب اوزلرینی قوتقار ورغه طرشماسلر، بلکه ایکنچی وقت بو اشنی قیلمام دیوبکنه طورورلر، آتا آناناک ایتکان سوزینه اوپکالاو هم اچولانو بیک زور ادبسلرکدر آندای بالالر اوزلرینک بختسن هم توفیقسن بولورینه سببچی گنه بولورلر، هیچ بر وقت آنغه کیتماسلر.

بالالر آنالرندن آشارغه ایچارگه صوراغانده بیک ادب برله گنه صوراب، انکالرینک بیرگان آشینه قناعت ایتهلرلر، بو تملی توگل میگا فلان نرسه کیرک تملی نرسه کیرک دیوب خلقسنلانو بیک یمان ایدوکینه ادبلی بالالر توشنورلر. انکالری حاضر آش پشهر، بر آزغنه صبر ایت دیوب ایتسه اول وقت صبر ایتهلرلر. ادبلی بالالر هیچ بر وقتده کسهلرینه ایکمهک صاوب آیاق اوستندن آشاب یورمازلر، بوندای اشلر بیک ادبسلرک هم یارلی بولوغه سبب ایدوکن بیک یاخشی بلورلر.

وښځو پېردي

شول سوزلرده قوشارغه يارى طورغان حرفلرنى بر برسینه قوشوب يازگز!
 بال تا - لام پا - باغ چه - بې ش مهت - دف تر - آل نغه -
 صاق لاسون - يال غان لر - اوس تن دن - بون دان -
 بغ دای - ایت سه - کى ت ماس لر - کى ل گان ده - توفى ق سز -
 قای ت قان ده - قال پاق - آل ما - صات دق - بل دى لر -
 کى تردى لر - اوى نامادق - آق چه - چال ما - قای چى -
 پچاق .

§ ۶ - آدم عليه السلام

الله تعالى، آدم عليه السلام نى قورى بالچقدن ياراتدى؛
 سوگره آنارغه جان و بلورگه فکر هم عقل، کورورگه کوز،
 ايشتورگه قولاق بېردى. هر يرين کيرک روشنچه
 خلق قیلدى؛ بر وقت الله تعالى فرشته لرگه قوشدى،
 آدمگه سجده قیلگز دیوب، فرشته لر هر قایوسی سجده
 قیلدیلر، باری ابلیس کنه مینی اوطنن، آدمنى بالچقدن
 ياراتدک، مین آگا سجده قیلورغه خورلانا من دیوب خدای
 تعالى ننگ پېورغینی طوتمدى. بوننگ ایچون الله تعالى ابلیس نى
 اوزیننگ رحمتندن قووب ملعون ایتدی. بونندن صوگ

ابلیس ده آدمگه و آدمنگ بالالارینه بیک الوغ بر دشمن بولدی.

سورالار بزنك دینمز نی؟ اسلام دیننده بولغان کیشیلرنی نیچک دیوب ایتهلر؟ بر بالا اوزینی آنا آناسندن هم باشقه کشی لردن ده سودرمک ایچون نیشلرگه تیوش؟ ادبلی بالالار نیچک بولورلر؟ ادبلی بالالار آنا آنالری آچولانغان وقتده نیچک طورورلر؟ ادبلی بالالار انکارلندن آشارغه صوراغانده نی روشقه صورارلر؟ هم نی روشقه بولورلر؟ ادبلی بالالار مکتبده نی روشقه بولورلر؟ الله تعالی آدم علیه السلامنی فیدن یاراتدی؟ آگا نیلر بیردی؟ فرشته لرگه نرسه بیوردی؟ سجده قیلدیلمی؟ کیمنه سجده قیلدی؟ اول نیچک دیوب ایتدی؟ سوگره الله تعالی آتی نیشلادی؟

§ ۷ - تورلی سوزلر واسم لر

کتاب - مکتب - مدرسه - درس - سبق - قلم - کاغذ - کارانداش - دفتر - شاگرد - خلیفه - معلم .
 مینوت - ساعت - کون - کیچ - کونلر - هفته - آی - یل - عصر - کوز - قش - یاز - جای .
 خانه - میچ - ترهزه - ایشک - چارشاو - لوطرغچ - ساعت - لامپا - کاراوات - توشاک - یاصدق - مندر - یورغان - طاز - قومغان .

یورت - آنبار - باقچہ - سرای - آط - آربا - چانا -
دوغا - جوگان.

شہر - اول - بازار - یارمونگا - کبیت - پراخود -
پویزد - مسجد - مجلس - جیون.

ایدل - کول - باصو - اورمان - طاغ - طاش - یولغہ -
چوقر - چیشمہ - قویو - بولون.

آط - صغر - کجہ - صارق - قوی - قاز - اوردہک -
طاوق - ائچ - چیش - کورکہ - بیکہ.

ایکمہک - سوت - ایت - مای - یمورقہ - اون - یارما -
بغدای - آرش - صولی - بورچاق - یاصاق. (۱)

پوظیفہ

تپوشلی ہر فلرینی بر برسینہ قوشوب کو چروب یازکز!

کیل دی لر - صان دوغاچ بالالری - آچولان ماس لر -
طوغری لق آدمنی ہر کم قارشندہ آب روی لی
ای تہر - طرش قان کشی - ہی چ بر وقتہ خور
بول ماس - طوغری لق بلادن قوت قارور خی انت

(۱) شونلرنک ہر قایوسی نرسہ اسمی ہ اول نرسہ نیگہ یاری ہ دیوب بو

درسہ اوزونچہ یعنی ہیچدہ ایرنماینچہ سؤال وجواب فیلو ہلم لرگہ تپوشدر
مبتدی نینگ ذہنی اونکنایوگہ بیک کو ب یاردمی بار.

لاک قی لور - کوب نی کوتوب آزدن قوری قالما -
ک طورغان کشی گه برک مده تی می در.

§ ۸ - طوغریلق بلادن قوتقارور

کریم برله فاتح سبقدن قایتقاچ اوده اویناغان
قتلرئده اوستال اوستنده گی ساعتنی توشروب
اتقانلر. بونلر آنالرینه نی جواب بیره سیلرینی ازلی
اشلاغانلر، شول وقتده فاتح آبزاسینه قاراب ایتکان:
آبزی! بز بو ساعتک واتغن قایدہ بولسده یاشروب
وییق، بز کورمادک، بلمادک دیوب جواب بیرربز، بزئک
اتقاننی بر کشی ده کورمادی بیت) دیوب.

کریم بر آز اویلاب طورغاچ: (طوغانم فاتح! سین
لای دیسگده بیت، آندن صوگ انکایلر اویلارلر بوساعتنی
کشی اوغرلاب چقغاندر، یا ایسه آصراو قز واتقاندر
یوب، اول وقتده بیک زور گناهللی بولور بز بیت، یوق
موغانم بز گه طوغری ایتور گه کیرک؛ آندن صوگ اتکایلرده
بیک آچولانماسلر) دیوب فاتح نی اوگتلاگان.

صوگره ایکسی بر گه آنالری یایننه، بیک قزارو بقنه،
اروب: (انی! بز تیگی یاخشی ساعتنی اویناغانده یاکلش
وشروب واتدق، ایندی سز آنک ایچون بزنی نیشلرسز)

ديوب يغلانلر ايكان؛ انكالي بوئلرنك بو قد
طوغريلقلرن كورگاج بيك شادلانوب:

(اي ادبلى بالالرم يغلماگز، آنك ايچون مين سز
بر اشده اشلاميم، باري بولاي طوغري ايتو وگز ايچور
رحمت كنه ايتهمن، بوندن توبان آلاي قارامايچ
اويناماگز ايندى) ديوب هر ايكيسين سووب يبارگان
مونه شاكردلر طوغريلق نيشلاگان، كريم برله فاتح
ئيندای زور بلادن قوتقارغان، سزده شولاي هر وقت
طوغري سوزلى بولگن!

توفيق و شوق و شوق و شوق

شول توبانده گي سوزلرنى مبتديله شفاهاگنه بلدرمهلى هم بازدرمهلى.

عليه السلام - جنه - جهنم - خدای تعالی - علم - هنر
توفيق - رحمت - سؤال - جواب - عيب - حتى - راحت
شفقت - مشقت - عبرت - امید - دليل - بلکه - ياكه - اما
لكن - اوشانداق.

§ ۹ - آتا آنا

بزلرنى تريبه لب اوستروچى آنا بوز؛ آشار بوزغه رزق،
كيباز بوزگه كيوم طابوب بيروچى آتابزدر. بزار هيچ نرسد.

ماگان حتی یوری آلمان، او طور و ب طوره آلمان،
 و یلاشه بلماگان وقتلر بزده ده هیچ بر ایرنماینچه تربیه لب
 ننگ راحتده بولو و بز ایچون طرشقان کشی لر آتابز
 له آتابزدر. ایندی بو یاشکه یتوب اوزبزی اوزبزی
 برتیه باشلاغاندن سوگرده بزارنی تربیه لب مکتبکه
 بارو چیلر، قایتقان وقتبزه قارشى آلوب بزنگ شولای
 ورگانبزگه سونوب طور و چیلر دخی آتابز ایله آتابزدر.
 تا و آنالربز نیچک کنه بولسه ده بزنگ راحتده بولو و بز
 ایچون جان و تنه لری برله طرشالر بو طوغریده آنلر
 رده ایرنمیلر، بزگه ده برده رنجمیلر بزنی جانلری کبک
 یاقین کوره لر، اگر بزگه بربر چیر فلان کیلسه، آنلرننگ
 وراکلرینه اوط قابنوب کیتکان کبک بولادر، آننگ ایچون
 ول وقتده آنلرننگ ایچلری بیک پوشادر، بزنگ یاندن
 رده کیتماینچه هر وقت قایغرو بقنه طوره لر؛ بونلر
 ساری ده آتالربزنگ بزنی بیک یاقین کورولرینه دلیل لردر.
 ی الله! شول شفقتلی آتا و آنالربزنگ اورنلرین جنتده
 نیغل آمین!

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

آخرنک الله دیگان سوز بولغان کشی اسملری (و) سز یازلورلر کو چروب یازکز!
 نور الله - شفیع الله - شهید الله - سمیع الله - نصر الله -

زاهد اللہ - زین اللہ - ولی اللہ - سخی اللہ - عنایۃ اللہ
 حبیب اللہ - عارف اللہ - حکمت اللہ - صنعت اللہ - علی اللہ
 حسن اللہ - حمید اللہ - احمد اللہ - نصیب اللہ - عبد اللہ

§-۱۵

بالا لر! آتا وانالربز بزنگ ایچون نی قدر
 طرشقانلرن بلدیگز؛ ایندی شونی ده اویلاب قارا
 ئلی! آنلر بزنگ ایچون نیک بو قدر طرشالر ایکان
 بونی بله سزمی؛ آتا آنالربز بز لرنی بو قدر طرشور
 تربیه له ولری اوزلرینه بر یاردچی بولسون دیوب، اوسکانلر
 صوگره اوزلری ده بزنی طرشوب تربیه قیلسونلر دیوب
 بیک زور امید ایتولریدر. ایندی بولای بولغاچ بالالرد
 هیچده ایرنماینچه آتا آنالرینه قوللارندن کیلگان قدر
 یاخشیلق ایتولری، قوشقان اشلرین قیلولری، طیغان
 اشلرندن صاقلانولری تیوشدر. شولای بولماغان بالالر
 توفیق سز هم بخت سز بولاچقلرندہ برده شک یوقدر. آتا آن
 سوزین طگلاماغان بالارغه دنپاده وقتدوق بیک کوب
 جفا و مشقت لر کیلدیکی هر کمگه بیلگولیدر. شولای بولسه ده
 آئنده غی درس لردہ سوز طگلاماغان بالالرننگ باشلرینه

ایکنجی قسم
 لنگان مشقت لرنک بر نیچه سپینی یاز ایز، سز آنلرنی او قوغاچ
 بر تلانوب سوز طکلاما و کبی یمان بر اشدن صاقلانور سز!

قائاق:

ع غ ح خ

یومشاق عین قاتی غین یومشاق حا قاتی خا
 ح - بو حرفلر طماق برله غرلد اتوب ایتولماس: عبد -
 رحیم - عارف - حسن کبی.

غ - خ بو حرفلر طماقنی قردروب ایتولورلر: ختم -
 رب - بخت - مخلوق کبی.

اوستنده نقطه سی بولماسه یومشاق عین، یومشاق
 حا دیوب ایتوله در؛ اگر اوستنده نقطه سی بولسه قاتی
 غین قاتی خا دیوب ایتهلر. شول سوزلرنی درستلاب او قوگز!

خالق - عمر - غفران - حبیب - عالم - بالغ - رحیم -
 غیر - حلیم - عفو - خروج.

§ ۱۱ - شایان بالا

علیم اسملی کشینک اوغلی صدری بیک اوینا و چان
 بالا بولغان؛ بیگراکده آطلر یاننده یورو، آنلرغه صوغوب
 اوینا و نی سوہ ایکان، باصوب طورغان آطنک آستندن

چغوب یورونی هم قویرغندن طوتارغده قورقماوینی
 اوزینه بیک زور بر هنر صانی ایکان، ایبداشلری
 کیلگنده آنلرغده هر وقت ماقتانایکان.

صدری نڭ بو اشین آتالری کوروب آچولانسه لرده،
 آط تیوب اولتورودیوب قورقتسه لرده، اول برده آنلرنڭ
 سوزلرین طڭلامی ایکان.

بروقتنی آطنڭ قویرغندن شولای طارتوب اویناغانده
 آط آچولانوب تیوب ییارگان ده صدری نڭ بلا گینه تیوب
 بلاگی یارلوب کیتکان. آخرنده بیک کوب یاتقاندن
 صوڭ قولى توزالسه ده چولاق بولوب قالغان؛ آغزینه
 یتمی طورغان بولوب قالغانلغی ایچون، اول قولى برله
 آشی ده آلمی ایکان.

ئلی یارارباشینه یایسه کوکرا گینه تیماگان اول وقتده
 شول اورندوق جانسز بولور ایدی.

قائدا:

(۰ - ۵) بونلر هر ایکیسی نول اسمند درلر، شونلر
 نیندای نومیرنڭ یانینه کیلسه لرده آنی اون مرتبه ایتوب
 کورساته لر: مونته (۱) لی نومیری آلدینه قویدق (۱۰)

اون بولدی. (۲) لی یائینه قویدق (۲۰) یکرمی بولدی،
آنک ایچون اون مرتبه (۲) یکرمی بولادر. باشقه لری ده
شول روشچه.

۱۰ - ۲۰ - ۳۰ - ۴۰ - ۵۰ - ۶۰ - ۷۰ -
اون یکرمی اوطوز قرق ایلی آلتمش یتمش
۸۰ - ۹۰
سیکسان طوقسان شولرلی کوچروب یازکز!

روشچه یازکز

شولرنک آستینه نیچه لی ایدو کین حرف برله یازوب کوچرکز!

۹۰ - ۱۰ - ۲۰ - ۴۰ - ۸ - ۳۰ - ۸۰ -
۶ - ۵۰ - ۷۰ - ۶۰ - ۹ - ۷ - ۸۰ - ۷۰ -
شولرنک آستینه نومیر برله نیچه بولدیقین کورساتوب یازوب بیرکز.

قرق - یتمش - دورت - سیکسان - ایلیلی - اوطوز - طوقز -
آلتمش - طوقسان - اون یدی.

(۱۰) فی اونبر یاصار ایچون نولنی آلوب آنک اورنینه
(۱) فی یازارغه کیرک بولادر (۱۱) شول روشچه. اون
ایکیده نول اورنینه (۲) لی اون اوچده (۳) اون پیشده
(۵) لی اون یدیده (۷) لی باشقه لری هم شول روشچه
تیوشلی نومیرلری قویوب یازیلور.

۱۱ - ۱۲ - ۱۳ - ۱۴ - ۱۵ - ۱۶ - ۱۷ - ۱۸ - ۱۹ - ۲۰ کی.

§ ۱۲ - خیانت هلاك قیلور

بر کشینک سیفی اسملی اوغلی کاکری قوللی ایدی؛
 یعنی کشی کورماگانده قویغان نرسه لرگه قزغوب آلوچان
 ایدی، اشکافدن آلوب شیکر آشاو، کوز آلدنده بولغان
 سوت، مای، بال کبی نرسه لرنی آزماز قابقالاو سیفی ننگ
 کاکری قوللی ایدو کین کورساته در ایدی. سیفی همان
 شول عادتین طاشلامادی، بارا، بارا اتکاسینک آقچه سینده
 قول صوزا باشلادی. اتالری، آنالری بوننگ ایچون نی
 قدر آچولانسه لرده اننگ قولاغینه ده کرمای ایدی. چولانغه
 کروب، انکاسینک جیوب قویغان، سوت، قایماق، کوچ،
 بال، یمورقه کبی نرسه لرین آشاب اوغراب بیدک کوب
 ضرر کیتوره در ایدی.

بیچاره اون اوچ یاشنده ایکان بر کوننی عادت بوینچه
 چولانغه کرسه نی کورسون! ایدنده کچکنه گنه آپ آق
 بر کوچ طوره در، اوستینه بر آزغنه شیکرلب بال یاغلیغان
 ایکان، سیفی بونی کورووی برله قزغوب، انکای
 یاثلش توشروب قالدیرغان ایکان دیوب او یلاب آلدی ده
 ایشک آلدینه چغوب بر یرده یاشرنوب آشادی.

مونه بر آزدن صوگره سیفی ننگ یوراگی آورته باشلی،

۱۶
 اچى يانا باشلى يانوى آرتە بارا همان آرتە بارادر.
 ايندى نيشلاسون! انكاسينه كروب كوچ آشاغاندن
 صوگره غنه بوچپيرنك باشلانغانين سويلاگان ايدى. انكاسى
 كيساكدن « آى بالام خراب بولغانسك اول آغولى كوچ
 ايدى كوسى بيك كروب بولغانغه مين آنى قويغان ايدم »
 ديوب قچقروب يىغلى باشلادى. (كم ؟) شوندىن صوگ كوبده
 لوتمادى سيفى ئلى بر ياغى برله، ئلى ايكنچى ياغى برله ياتا
 ياتا آونارغه هم آقروورغه يابشدى؛ بر نيچه ساعتلر لوتكاج
 جاني ده چقدى.

§ ۱۳ - تورلى مقاللر

طوغريلق بلادن قوتقارور - خيانت هلاك ايتەر -
 آتا آنادعاسى دينگز توبندن چغارور - قلم آلتون تلدەر -
 كوبنى كوتوب آزدن قورى قالما - كوب بل آز سويلا -
 اوغرلاغان بر يازقلى، اوغرلاشقان مك يازقلى - قارت
 آغاچدن دوغا بوگولميدر - اويون اويماقلى - قاي
 وقتده صوقرلقده ياخشى - اولوم قچقروب كيلماس -
 ياخشى اشكه ابلپسده قاتناشور - قابق بيك زورده بهاسى
 اوچسز! - آدم باشى طاش توگل - ماللك بولسه دوستلرئك
 سيني طابارلر - قكغر اش قرق يلدن صوگره ده لونتولماز -

سېن كىشىگە چوقرا قازيسەڭ آنلر سېڭا باز قازيرلر -
 قابچق نىڭ ايچىندە نرسە بولغانى طىشندە بېلىگولى بولادر -
 تىك طورغان كىشىگە بىر كەدە تىمايدىر - كرودن الك
 چىغونى اويلارغە كىرك - بال طاتلى ديوب بارماق تىشلىرگە
 يارامى - قول صندروب آياق يالغانماس .
 بو مقاللىرنىڭ معنالىرىن ، نىگە دلالت قىلىد قىلدىن مبتدىلارە آڭلانو كوب فائىدە لىدىر .

ۋەبىيان ۋەبىيان

شول نومبرلرنىڭ آستىرىنە حرف بىرلە يازوب كوچرگىز!

۱۲ - ۱۹ - ۱۱ - ۱۶ - ۱۴ - ۱۸ - ۱۵ - ۱۵ - ۸ -
 ۱۷ - ۱۲ - ۹ - ۵ - ۱۴ - ۶ - ۱۳ - ۷ - ۲ - ۳ -
 (۲۵) دەدە (۱۵) دەغى كىبى نول اورنىنە كىركلى نومرلر
 قوشلور . (۲۱) يىكرمى بىر - (۲۴) يىكرمى دورت كىبى .
 ۲۱ - ۲۲ - ۲۳ - ۲۴ - ۲۵ - ۲۶ - ۲۷ - ۲۸ - ۲۹ - ۳۵ -
 بونلرى طانوب بىترگاچ توباندىگى نومبرلرنىڭ آستىرىنە حرف بىرلە يازگىز!
 ۲۷ - ۲۶ - ۱۲ - ۲۱ - ۲۸ - ۲۴ - ۲۳ - ۲۹ -
 ۲۵ - ۳۵ - ۱۹ - ۲۵ - ۲۷ - ۱۴ .

§ ۱۴ - كىچكىندەن اوك شىقتىلى بالا

كامل سېقىن قايتقان وقتدە: آرقاسىنە قابچق بىرلە
 اون كوتاروب، قولندە بىر چولمەك بىرلە سوت، شونلرنى

بيك آغزلىق برله آلوب باروچى فقير و قارت بر كشيگه اوچرادى. كامل بو قارتنىڭ بيك آغزلىق برله بارغانىنى كوروب آنارغه ياردم ايتمىچى بولوب: «باباى! قولگده غى سوتگنى بىر ميگا، ايوگزگه قدر مين آنى ايلتوشيم، اوزك قابچىگنى كوتاروب بارورساك!» دىوب ايتدى. فقير قارت بو بالانىڭ بو قدر طاتلى سوزندن شادلانوب «رحمت اوغلم اوزمده آقرونغه قايتورمن ئلى سبىقغه باراساك بوغاي صوڭغه قالورساك بالام» ديدى.

كامل اوزىنىڭ سبىقن قايتوب بارووينى اڭلاتوب باباينىڭ قولندن چولمه كىنى آلوب يورتلارينه قدر ايلتتى. صوڭره فقير قارت «اى اوغلم رحمت خدا سىگىا كوب علم هم تل آچىچى بىرسون» دىوب خىر دعا قىلوب قالدى.



ساعت وانوچىلر كىلر بولغانلر؟ نيشلا گانده وانقانلر؟
 اول ساعت قايدە بولغان؟ آنالرىنە نىچك دىوب جواب بىرگانلر؟ انكارلى نيشلاگان؟ صدرى كم اوغلى بولغان؟ اول نىندى اويننى ياراتا ايكان؟
 آخرنده بو اوينندن نىندى زيان كورگان؟ كومچ آشاب اولگان بالا كم اول؟ سبىقنىڭ عادتى نىچك بولغان؟ آنىڭ آشاغان كومى نىندى كومچ

بولغان؟ آئی کم قوبغان بولغان؟ فی ایچون؟ سیفی اولگان وقتدہ نیچہ یاشن
بولغان؟ کامل کم گہ اوچراغان؟ قارت نرسہ آلوب بارا ایکان؟ کامل
قارتقہ نیچک یاردم قیلغان؟ قارت کامل گہ نرسہ دیگان؟

§ ۱۵ - کشی اسملری

ابراہیم - اسماعیل - عارف - حسن - طاہر - عزیز
احمد - شریف - شاکر - حسن - علی - عمر - سعید - حلیم
کامل - شامل - مسعود - محمود - نجیب - صالح - سلیم - خطیب
ہادی - محمد - ذاکر - صادق - وفا - احمد - عارف - حمزہ
ابوبکر - سلیمان - صابر - یونس - یوسف - یعقوب
اسحاق - لطفی اللہ - عبد اللہ.

خاتون کشیلرنک اسملری

ساجدہ - فاتحہ - عالمہ - عابدہ - لطیفہ - عارفہ - مریم
خدیجہ - فاطمہ - عائشہ - زینب - عابدہ - جمالیہ - اسماء
مفتوحہ - زاهدہ - حمیدہ - کافہ - معمرہ - موجودہ - شاکرہ
ماہرہ - غنیفہ - نعیمہ - نسیمہ - زیتونہ - نائلہ - نفیسہ - کاملہ
عالیہ - فریدہ - حلیمہ - عزیزہ.

بیتھنہ بیگم

۳۵ - ۳۱ - ۳۲ - ۳۳ - ۳۴ - ۳۵ - ۳۶ - ۳۷

شونلرنىڭ آستارىنى نوميبرلر يىن قويوب كوچروب يازگىز!

۳۸ - ۳۹ - ۴۰ - ۴۱ - ۴۲ - ۴۳ - ۴۴ - ۴۵ -

۴۶ - ۴۷ - ۴۸ - ۴۹ - ۵۰

بو نوميبرلرنىڭ آستىنىە حرف بىرلە نىچە بولغانى يازىلسون!

اوپوز دورت - قرق يىدى - يىكرمى طوقز - اوپوز

آلتى - قرق ايكى - قرق بيش - اوپوز سىكز - يىكرمى اوچ .

۴۸ - ۲۴ - ۳۹ - ۴۶ - ۳۷ - ۴۹ - ۳۵ - ۳۷ -

۴۴ - ۳۳ - ۲۲ - ۴۳ - ۵۰ - ۲۸ - ۱۶ - ۴۷ - ۳۴ .

§ ۱۶ - مسجد

مسجد مسلمانلار جىمولوب نماز اوقى طورغان الوغ

بىر بنادر؛ مسلمان بولغان ھەر بىر آدمگە آندە كروب نماز

اوقوب چىغارغە رخصت بولادر، مسجد ھەر اولدە ھەر بىر

شھردە بولادر. قايسى يىرلردە ايكيشار، اوچار و بوندىن

آرتقىدە بولادر، مسجدنى جماعت اوزلىرى جىموشوب

سالار قايسى يىرلردە مھربانلو بىر بىر باى اوزلكندىگىندە

سالدارادر. مسجد بىك زور بنا بولىدىغىدىن اول بىك

اوپسىزدە توشمايدىر؛ آنىڭ ايچون مسجدنى بىك يىرىنە

يتكروب كىرك يىرىنە بىردە قىزغانماينچە اشلاتىلار.

مسجدنىڭ باشى يىمنى تور ياغى قىبلەغە طابا سالونادر

قبله ياغندن بر يری آلتغه طابا چغوب قالقوب طوره در
 بونی محراب دیلر. جماعت برله او قوغانده امام افندی
 محرابکه گروب او قیدر. مسجد نك توبه سنده بیوگایوب
 کیتکان نرسه سینى مناره دیلر، مناره نك ایك او چنده آب
 اق یالطراب طورا طورغان آی شکلی بولادر.
 مسجد ده هیچ کم طور مایدر، نماز وقتندن باشقده اول
 بوش بولادر. نادان خلق مسجدنی چت دیوب ده ایتلر.

بوظیفه یازیلغان

شول سوزلرده آیروب یازیلغان حرفلرنی بر بر سیننه قوشوب یازکز!

یاش لق- زمانى نى بوش اوزدرو آدم لك توگل در-
 فى رلك عیب توگل یال قاولق بى ك زور عیب در- آلتى
 یاشار یول دن قای تسه ال تمش یاشار كورشه کیل سون-
 یكت كشی گه یت مش تورلى هنر آز بولور- اوزى یغلغان
 بالایغ لاماز- آشقغان آشق قه پش كان- اول گان صغر
 سوتلى بولا ای مش- بل ماو عیب توگل بلور گه طرش ماو
 بى ك زور عیبدر- قورى قاشق اغز یرتا- عقل یاش ده
 بولماز باش ده بولور- یهورقه طاوقنى او گرات مس.

§ ۱۷ - بالطا اوغرىلاتقان اوپونچى

بر اوپونچى بالطاسپين اوغرىلاتقاچ پادشاه غه زار لاور غه
 بارغان ايكان. پادشاه بو كشىنى صنماقچى بولوب: «بزگه
 بر اوغرىلانغان بالطا كيتورگانلر ايدى شول توگلمى؟»
 ديوب بر آلتون بالطا چغاروب پيرگان. بو كشى «يوق
 مينم بالطام بو توگل ايدى» ديوب آلمانغان؛ بوندىن سوڭ
 پادشاه بر كموش بالطا چغارغان ايكان اوپونچى آنى ده
 آلمانغان؛ اياڭ سوڭره پادشاه بو اوپونچينىڭ اوز بالطاسپين
 پيرگان ايكان اوپونچى بىك شاد لانبوب موڭده مينم بالطام
 شول ايدى ديوب آلمانغان. پادشاه بو كشىنىڭ بو قدر
 طوغرىلىقندن شاد لانبوب كورساتكان بالطارىنى ده بولاك
 ايتوب پيرگان. باشقه بر اوپونچى پادشاهنى آلدامقچى
 بولوب يوغالماغان بالطاسپينى يوغالىدى ديوب بارغان
 ايكان پادشاه بو كشىنىڭ يالغانلاب يورگانىنى سيزوب
 ارقاسينه سوقدروب اوزىنى حبس خانىگه يابدوغان.

وېزىپىسىز بولۇپ

قه - كه - غه - گه - ده

شونلارده هر وقت آخرنده (۵ - ۵) حرفلى يازيلور (۱) يازيلماز.

آطقه آطلاندم - احمد که پیردم - آرباغه او طردم
 دفترگه یازو یازدم - آنده کشی بار - اوتکان اشکه قالو
 یاوغان - سعید که ایتمدم - طوغری سوز طوغانغده یارامی
 شونلرده نقطه لر بیرینه تیوشلی حرفلر قویوب یازگز!

مکتب.. بارغان او قو یازو بلور - بارماغا. نی بلور
 یت. ک... یگه یتمش توی هنرده آذر - طو.. ی ایتکار
 طو.. ن.. ده یارا.. - اوتکا. اش.. قا. یو.. ن دیلر.

§ ۱۸ - اویوندن اویماق چغادر

بر بالا هر وقت قورقنچلی اویونلر اوینیدر اییدی
 قارالتی باشلرینه منوب یورو، یوغارتن سیکروب توشو
 اوطورتلغان باغاناغه قوچاقلانوب اشقنوب منو کباز
 قورقنچلی اویونلر اول بالاناک یاراتوب اوینی طورغار
 اویونلرندن صانالادر اییدی.

بو بالا بر کوننی عادتی بوینچه قابقا توبه سینه منگار
 ایکان کیسا کدن یغلوب کیتوب آغزی برله قابلانوب
 توشکانده آلدن دورت تشی صنغان. اول تشلری اوریند
 هیچ بر تش چقماغان. بیچاره بالا کچکنه دن اوک قارتچقلر
 کبی تشسز بولغان. درستلاب قرآن ده اوقی آلمی طورغار

دېبولوب قالغان. بو بالانى آتاسى آناسى شول قورقنچلى
 ذالويوندىن نى قدر طپسەلردە، اول آنلارنىڭ (كىلرنىڭ؟)
 موزولرىن طىكلامى ايدى (كم؟)

فائىدە:

(ض) بو حرفنى ايتكاندە تل نىڭ چىتى آزاو تشكە
 تپسون! بونىڭ اسمى (ضاد) در مغضوب - غضب - حاضر -
 ماضى - حضرت - مريض - فرض - رضا كپيلر.

(ظ) بو حرفنى ايتكاندە تل نىڭ اوچى آلىندەغى ايكي
 تش آراسىنە تپسون! اسمى (ظاء) در ظالم - ظريف -
 حافظ - مظلوم - ظاهر - ظفر - وظيفه - ناظر كپيلر.

شول سوزلرنى كوچروب يازگۇز!

ارض ير ديگان سوز - ظالم ديوب كوچلاوچى كشيگە
 ايتەلر - حضرت على رضى الله عنه الروع صحابه در -
 رمضان آيندە روزە طوتو فرضدر - ظريف هم حافظ كشى
 اسملريدر - مريض خسته ديگان سوز - ظلمت عرب
 سوزيدر قارانغىلىق معناسندە در - قضاغە راضى بولو
 كيرك در.

§ ۱۹ - عارف نڙا گوزل جوابي

عارف اسملى كچكته پر شاگرد | مدرسه دن قايتقاچ
اتكاسى صورار: « اوغلم مدرسه ده نيلر اوگرانڭ نرسه لر
ارتدروب قايتڭ؟ » ديوب.

عارف جوابنده: « اتكاي! نيلر آرتدروب قايتدقمنى
وقتيله بلدررمن ئلى » ديوب ايتور.

بر وقتنى عارف نڙا اتكاسى بىك آچولانوب عارف نى
شلتله لرگه يابشور. عارف برده جواب قايتارماي نچه قزاروب
الدينه غنه قاراب طورور. اتكاسى اچووندىن طوقتاغاچ
عارف اتكاسينه قاراب ايتور: « موننه اتى! مين مدرسه ده
اتالر آچولانغان وقتده جواب قايتارماسقه اوگرانوب
قايتدم » ديوب. اتكاسى بونى ايشتقاچ عارف نڙا بىك عقللى
بالا بولاچاغىنى اميد ايتوب بيتندن اوبهر.

بۇ ۋىقىيەتتە يازغان

(نورت دين) ديگان سوزده آخري نه (الدين) قوشلوب يازيلور غه
تيوش (نور الدين) كىي. آخرنده (تدين) طاوشى ايشتولگان كشى

اسملىرىنى ھەر ۋاقت (الدين) يازىلور (۱)

شول اسملىرىنى كۈچرۈپ يازغۇز!

چىمىمال الدين - سعد الدين - زىين الدين - فتح الدين -
 زىيىر الدين - صدر الدين - ناصر الدين - علم الدين -
 علاج الدين - سراج الدين - منھاج الدين - قطب الدين -
 سىيىف الدين - شمس الدين - فرح الدين - فخر الدين -
 بىقتاح الدين - بلال الدين - شھاب الدين - جلال الدين -
 مام الدين - شىخ الدين - عماد الدين - نور الدين -
 صلاح الدين - صاحب الدين - بدر الدين.

§ ۲۵ - تورلى مقاللىر

ياخشى نىڭ ياخشىلىقى تيار طار يردە، يماننىڭ يمانلىقى
 يوغار ھەر يردە - باينىڭ اشى فرمان بىرلە، يوقنىڭ اشى
 درمان بىرلە - ايسكىسىز يانگا بولماز، يمانسىز ياخشى بولماز -
 آل تىگارمەچ قايدىن بارسە آرت تىگارمەچ شوندىن بارور -
 آچقە قازان آصدرمە ! طوڭغانغە لوطون ياقدرمە ! مالنى
 طابقان باقسون، لوطوننى چابقان باقسون - لوزى آلنى

(۱) بو قاعدە بالارغە ھرۋى شىسىيەگە بولغان تعلقى بىرلە اوگراتلماينچە

شفاھاگنە آڭلاتلسون!

کشیگہ بیرمی - کشی کشی برلہ دوست بولسہدہ، کسہ کسہ
 برلہ دوست بولماید - طوغری سوزلی آدمنی یمان کشی
 دشمن کورورار - قاز پیروب اوردهك آلماس - بو دنیا
 هر کم کتوچی - کوب طکلا آز سویله! - کوب یوقلا
 کوب آشاما! - کشینک تویمه قدری عیبینی کورگان
 اوزنک دوه قدر عیبگنی کور! - اورمان آرتنده غی
 کورگانچه بورنک آستنده غین کور! - کشی نی تیکشرمه کس
 سیننی تیکشور - مه کگی طورورمن دیوب کسب ایت
 ایرته گه اولهرمن دیوب عبادت قیل!

سورة البر
 مسجد نرسه اوله؟ آنی کم صالدرادره؟ محراب دیوب
 قایسی برین ایتهلره؟ اول فی ایچون بولا؟ مناره باشنده نرسه بولادره؟ بالا
 یوغالوچیلرنک حکایتی نیچک؟ کمنک تشاری توشکان؟ نیشلا گانده؟ اور
 نیندای بالا بولغان صولک؟ تشی تشووندن زیانی نرسه بولغان؟ عارفنک آنا
 نرسه صورغان؟ عارف نرسه دیگان؟ آنک اوگرانوب قایتقانی نرسه بولغان
 صولک؟ قایدن بله سز!

§ ۲۱ - علم

آدم بالاسینک صاغ سلامت بولووی ایچون، آشام
 هم ایچو کیرک بولغان کبی دنیا ده هم اخرتده، قدر
 و درجه لی بولووی ایچون علم ده کیرکدر. علم بلما گار